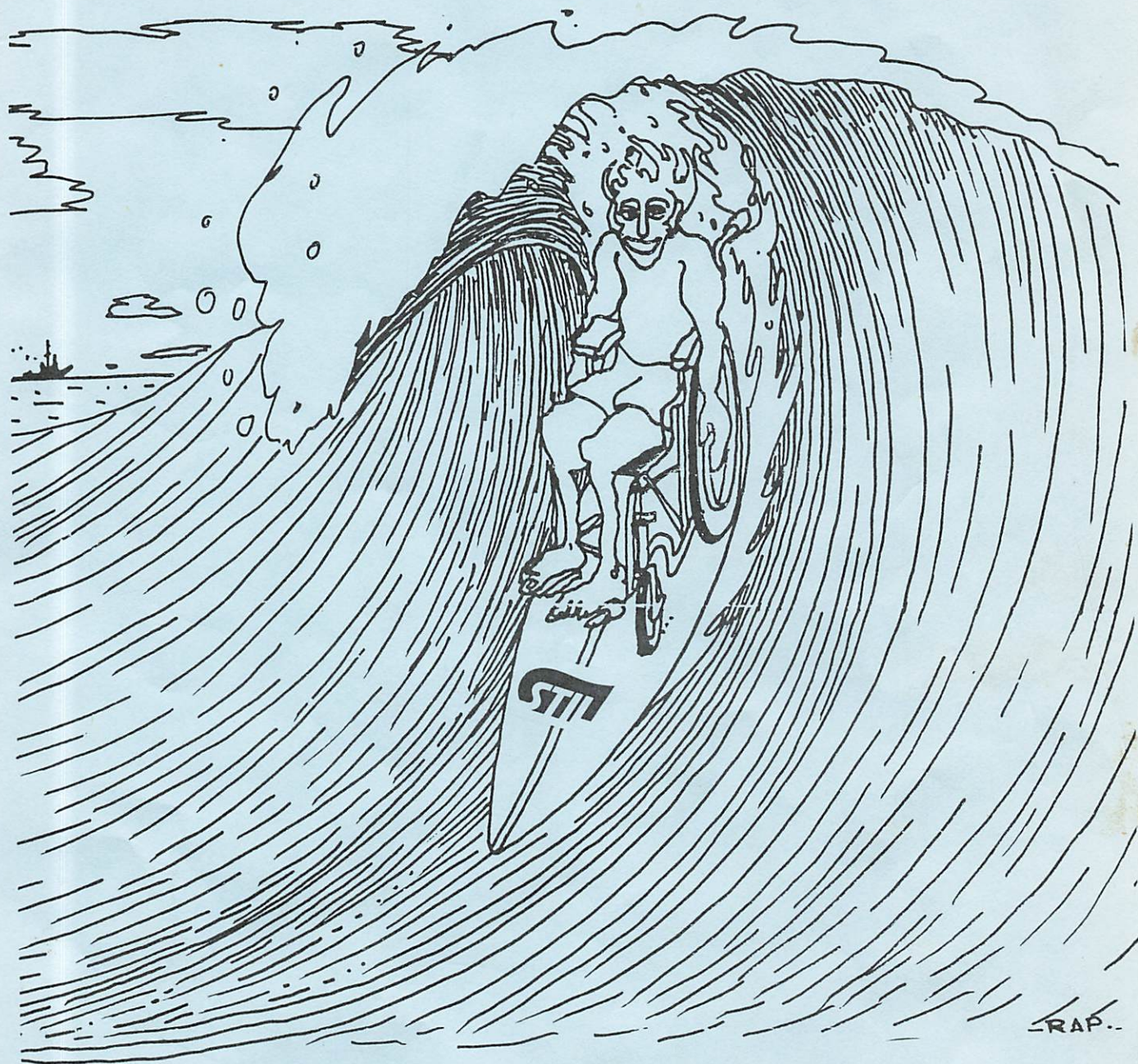

STILETTEN

Organ för ***STIL***

Stockholmsföreningen för Independent Living

Årgång 2

Nr 3/87

Mars

STIL (Stockholmsföreningen för Independent Living) är partipolitiskt obunden men arbetar handikappolitiskt

för mer personlig makt åt människor med funktionshinder genom kontroll över de tjänster som vi behöver för att kunna leva ett normalt liv

mot förtryck och diskriminering av människor med funktionshinder.

STIL betraktar sig som en del av Independent Living-nätverket, den internationella medborgarrättsrörelsen för människor med funktionshinder.

Stödmedlemsskap i ***STIL*** är öppet för alla.

Medlemskap med rösträtt förutsätter eget behov av personlig assistans.

Medlemsavgift stödmedlem	50 kr/år	
medlemskap med rösträtt	100 kr/år	Postgirokonto 736670-1
Prenumeration ingår i medlemsavgiften.		
Enbart prenumeration	75 kr/år	
(för myndigheter, organisationer o dyl)		

Ordförande	<i>Lars-Åke Karlsson</i>	tel 08-33 46 52
Vice ordförande	<i>Bengt Elmén</i>	08-94 98 71
Sekreterare	<i>Eva Söderlund</i>	08-716 22 64
Kassör	<i>Lillian Persson</i>	0750- 23872
Övriga styrelseledamöter	<i>Heléna Ericsson</i>	08-30 31 71
	<i>Adolf Ratzka</i>	08-32 59 89
Suppleanter	<i>Siv Rodrrick</i>	08-42 82 18
	<i>Yngve Bejersten</i>	08-751 51 37
	<i>Barbara Silfverskiöld-Lindén</i>	08-758 43 07

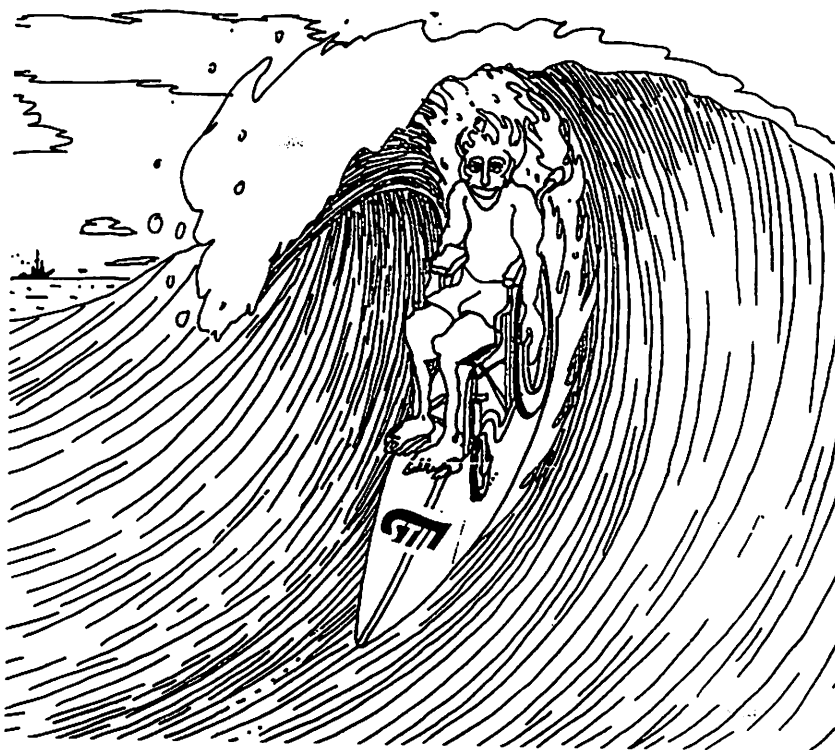
STILETTEN ges ut 10 gånger om året. Manusstopp är den 1:a i varje månad.

Redaktion och

ansvariga utgivare: Bengt Elmén och Adolf Ratzka

Postadress: c/o Styrelsen för vårdartjänst
Box 7745
103 95 Stockholm
Tel 08-23 36 50 växel

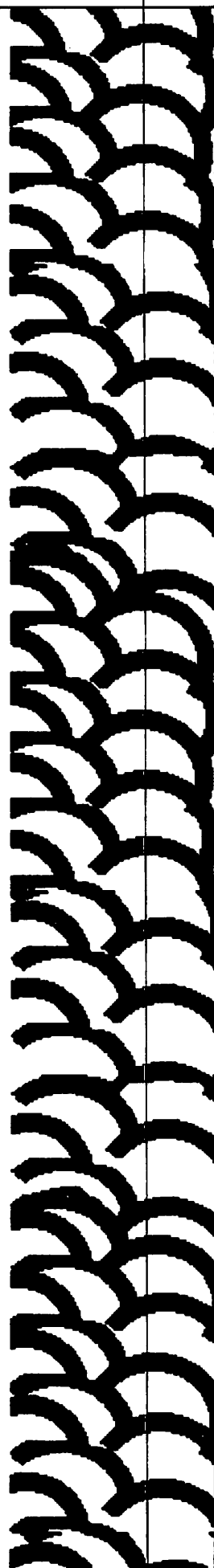
Besöksadress: Regeringsgatan 67 7 tr

STIL - projektet upplever just nu en våg av uppmärksamhet och intresse. Reportager om projektet har varit i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen, Aftonbladet, i myndighetsorgan som Socialstyrelsens Socialnytt, Kommunförbundets Kommunaktuellt, Landstingsförbundets tidning, i Kommunalarbetaren och Radio Stockholm m m. Folkpartiledaren Bengt Westerberg inledde sitt inlägg i riksdagens allmänpolitiska debatt med att berätta i 5 min om STIL-projektet. Vi har lyckats med att sprida information om vårt unika initiativ. Nästan varje dag ringer folk som vill ha mer information om oss, som vill prenumerera **STILETTEN** eller bli medlemmar.

Det här intresse är mycket roligt. Men samtidigt skapas det förväntningar på oss. Projektet innebär ett stort arbete. Det gäller att utveckla smidiga rutiner som underlättar projektdeltagarnas arbete, att ta fram en organisatorisk form som håller i arbets- och associationsrättsligt avseende och samtidigt möjliggör det största möjliga ansvaret för var och en av projektdeltagarna. Vi måste rekrytera fler medarbetare och skaffa oss konsulter. Vi behöver kontorslokaler och -utrustning. Vi måste skapa opinion och politiskt tryck för vårt projekt så att vi kan fortsätta inte bara nästa år utan även efter försöksperiodens utgång och inte behöver återgå till det liv som vi hade tidigare. Det är mycket som vi inte kan, som vi måste lära oss. Vi har många frågor och få svar. På många frågor finns inga givna svar, eftersom STIL-projektet är något helt nytt och unikt.

I den situationen finns det risk för att för få måste arbeta med för mycket; att de som engagerar sig helhjärtat får lära sig mer och utvecklar sig snabbare än andra som av olika anledningar inte kan engagera sig på samma sätt; att de som arbetar mest bestämmer mest. Demokrati bygger på deltagande. De som inte är med på våra möten, som inte läser **STILETTEN** har dåliga förutsättningar till att känna till vad som pågår i projektet, har sämre möjligheter till att påverka utvecklingen. De som inte tar initiativ får inte klaga när andra tar över. Det gäller för relationer med vår omgivning. Det gäller även för Ditt deltagande i **STIL**. **Adolf**

MEDLEMSMÖTE I STIL
OCH STIL-KOOPERATIVET

8/3

KL 18.30-21.00 PÅ
KATARINA BANGATA 80

FÖRSLAG TILL DAGORDNING

1. ÖPPNANDE
2. GODKÄNNANDE AV DAGORDNING
3. VAL AV ORDFÖRANDE OCH SEKRETERARE
4. BUDGETFÖRSLAG FÖR KOOPERATIVET - ADOLF
5. NYTT AVTAL MED SKAF - LÅK
6. UTVÄRDERINGEN - ADOLF
7. PEER COUNSELING-KURSEN - ADOLF
8. REGELBUNDNA KANSLITRÄFFAR - BENGT
9. TEMAKVÄLLAR - BENGT
10. ÅRSMÖTET - YNGVE
11. MINISTERBESÖK - BENGT
12. DISKUSSIONSKVÄLL 18/3 - BENGT
13. ÖVRIGT A.
 B.
 C.
 D.
 E.
 F.
14. AVSLUTNING

ÅRSMÖTET

DU KALLAS HÄRMED TILL ÅRSMÖTE I STIL OCH STIL-KOOPERATIVET
LÖRDAG DEN 21/3 KL 13-15 PÅ KATARINA BANGATA 80 I SAMLINGSSALEN.
EFTER FÖRHANDLINGARNA FINNS RISK FÖR FÖRFRISKNINGAR I RESTUA-
RANGEN. ANMÄL DITT DELTAGANDE TILL BENGT TEL 233650 Vx. FÖRSLAG
TILL NTA NAMN I STYRELSENA TAS EMOT AV SIV TEL 428218.

STIL har fått löfte om provisoriska kontorslokaler

Som ni vet har vi sedan sommar 1986 fått använda ett rum på styrelsen för vårdartjänst på Regeringsgatan 67. Bengt och Gunnar delar rummet och det är mycket trångt. Samtidigt måste vi utöka verksamheten och anställa fler. Därför har vi sedan i höstas letat efter nya lokaler. Tyvärr har vi än så länge inte hittat något lämpligt som är någorlunda centralt beläget och motsvarar våra behov. Innan vi har antagit en budget för 1987 är inte heller finansieringen av lokalerna klar. Som bekant fick vi ju inga pengar från socialdepartementet för lokaler.

Nu har vi fått löfte från Styrelsen för vårdartjänst om att vi får använda styrelsens tomma lokaler i gamla Norrbackainstitutet fram till årsskifte. Det är 6 rum på ca 12 kvm var plus tillgång till ett stort sammanträdesrum. Vi kunde alltså flytta in, börja köpa kontorsutrustning och rekrytera några kontorsanställda till. Efter sommaren skulle vi sedan börja leta efter egna lokaler.

Vi hoppas att Styrelsen för vårdartjänst kan ge oss ett bindande besked i snar framtid om villkoren och kostnaderna.

Anföranden vid Helsingforsseminariet efterlysas

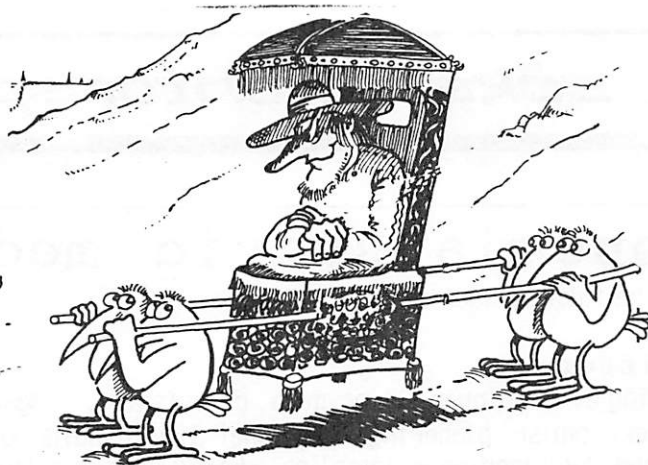
Det saknas fortfarande de flesta anföranden vid vårt seminarium i Helsingfors i december 1986. Jag vill påminna om att alla har förpliktat sig att lämna in en skriftlig kopia av sin presentation. Det var ett villkor för deltagande. Tröskelns redaktör Gunilla Sjöwall håller på att sammanställa en dokumentation av seminariet och behöver manuskripten. Vi måste ha med alla anföranden. Dokumentationen är viktig eftersom den tjänar som redovisning för beviljade medel och kan användas när vi söker pengar för nya projekt. Sänd in Ditt manuskript **snarast** till Bengt Elmén,
c/o Styrelsen för vårdartjänst, Box 7745, 103 95 Stockholm

Medlemsavgift i kooperativet

Deltagarna i STIL-projektet får av sin respektive kommun de medel som deras hemtjänst skulle ha kostat. Dessa pengar motsvarar alltså kommunens självkostnader (än så länge inte i Nacka, Haninge, Solna och Sollentuna) och är f.n. 131 kr i genomsnitt per assistanstimme i Stockholm och 145 kr i Täby. De avser inte bara löner, arbetsgivaravgifter o dyl utan även indirekta kostnader i samband med assistansen som t.ex. central förvaltning, utbildning, lokalhyror, personaltidningar, utvecklingsarbete m.m. Eftersom det är meningen att STIL tar över socialförvaltningens arbete kommer även vi ha sådana kostnader. Socialdepartementets pengar till projektet täcker inte våra kostnader under 1987 och det är helt öppet om vi får ytterligare medel från departementet nästa år.

Därför måste vi finansiera vår verksamhet med en del av projektdeltagarnas kommunala pengar. Ett sätt är att ta ut en medlemsavgift i kooperativet. Avgiften berättigar till tjänster från STIL som t.ex. utbetalning av löner och arbetsgivaravgiften, utbildning, rådgivning och stöd, hjälp med kontakter med kommunen och juridiskt bistånd m.m. Medlemsavgiften kan bestå av ett visst antal kronor per beviljad assistanstimme. Om exempelvis avgiften är 15 kr så minskar de kommunala timpengarna från 131 kr till 116 kr i Stockholm. STIL-kooperativets styrelse undersöker just nu hur många kronor vi ska ta ut i medlemsavgiften för att kunna finansiera STILs verksamhet. Medlemsavgiften borde lämpligen fastställas en gång om året.

Man ska komma ihåg i det sammanhanget att det alltid har varit meningen att kommunens timpengar ska även täcka våra administrativa och andra kostnader. Det var ju därför vi förhandlade med de berörda kommunerna om en timkostnad som motsvarar de kommunala självkostnaderna. Vi ska också tänka på att vi måste redovisa varenda öre och pengar som går inte åt betalas tillbaka till kommunen.

"Om han inte snart skaffar sig en rullstol, går vi till yrkesinspektionen!"

Yrkesinspektionen hos *STIL*

Fyra representanter från yrkesinspektionen i Stockholm hälsade på *STIL* fredag 1987-02-20. Man hade fått information om *STIL* från tidningar och kommunen. Besöket gällde att informera oss om de föreskrifter som reglerar arbetsmiljön och om det ansvar som *STIL* som arbetsgivare har. Det framkom att var och en av projektdeltagarna betraktas som arbetsledare och är därmed ansvarig för att arbetsmiljölagarna följs.

Vi kommer att få närmare information från yrkesinspektionen om vilka regler som gäller och hur vi kan uppfylla dessa krav. Man rekommenderade starkt att vi erbjuder våra assistenter utbildning i lyftteknik och skaffar oss de rätta tekniska hjälpmedlen. Vi kommer att rapportera mer om dessa krav och hur vi kan uppfylla dem längre fram. **A**

Medlemsmöte om bristande demokrati inom *STIL*

På Adolfs initiativ ordnades ett möte 1987-02-25 hemma hos Ann-Marie där 10 projektdeltagare diskuterade hur vi kan förbättra information, delaktighet och demokrati inom *STIL*. Det kom bl a fram att ett flertal medlemmar är för upptagna eller läser inte medlemsorganet *STILETTEN* av andra anledningar. På det sättet har man missat möten och intresseanmälan. Eftersom de personer som hade de flesta synpunkter om bristande demokrati inte var närvarande, bestämdes ett nytt möte för onsdag 1987-03-18 kl 18 hemma hos Helena.

Vidare bestämdes det att varje onsdag kl 15:00 - 16:00 kommer det hållas ett informationsmöte på STILs kansli (än så länge hos Styrelsen för vårdartjänst, Regeringsgatan 67, 7 tr). Meningen är då att de personer som arbetar för *STIL* ska kort informera om sin verksamhet under veckan som gick. Dessa möten är inga diskussions- eller beslutsmöten.

Vi ska ha en diskussionskväll varje månad där man kan ta upp angelägna ämnen utan dagordning. Dessa möten ska äga rum på onsdagar hemma hos någon medlem. (Mötet hos Helena är det första i denna serie.)

När vi har fått egna lokaler ska det vara möjligt att medlemmar kan komma till kansliet för att praktisera, dvs under handledning försöka sig på ett arbete inom projektet. På det sättet ska man dels skaffa sig inblick i det arbete som görs på kansliet och dels träna upp sig och få intresse för att så småningom ta ett avlönat arbete inom projektet. Vi kommer att skriva mer om detta när vi har egna lokaler. **A**

STIL söker kontorspersonal

en ekonomiansvarig medarbetare

halvtids- eller heltidstjänstgöring

Arbetsuppgifter:

Svara för betalning av räkningar, löner m m, redovisning, budgetarbete för kontoret och STIL-projektet, ekonomisk planering. Möjlighet till konsultstöd finns. Samarbetar med ADB-ansvarig med datorisering av lämpliga administrativa rutiner för kontoret och STIL-projektet.

Önskvärda kvalifikationer:

Motsvarande utbildning och yrkeserfarenhet med liknande uppgifter i ett mindre kontor eller företag, egen erfarenhet av funktionshinder är en merit.

en sekreterare

heltidstjänstgöring

Arbetsuppgifter:

Svara i telefon, skriva maskin, sköta allmänna kontursrutiner, ska vid behov kunna fungera som arbetsbiträde. Möjlighet till utbildning i ordbehandling och ADB-registerhantering finns.

Önskvärda kvalifikationer:

Motsvarande utbildning och yrkeserfarenhet med liknande uppgifter i ett mindre kontor eller företag, egen erfarenhet av funktionshinder
Tillträde under mars-april 1987 (så fort vi har ett kontor)
Löner efter erfarenhet och avtal

Om du är intresserad eller känner någon lämplig person hör av dig till Bengt 08-23 36 50

***Vill Du delta i STIL - projektet och förvaltar
Din personliga assistans själfo?***

Talongen skickas till:

STIL c/o Styrelsen för vårdartjänst, Box 7745, 103 95 Stockholm

☐

Jag intresserar mig för att bli deltagare i STIL-projektet januari 1988

Namn

Adress

Telefon

STILs peer counselling-träning

Vid STIL-mötet den 8 februari beslutades att genomföra det första steget i vår planerade peer counselling-träning. Kursledaren blir Lillian Pastina från World Institute on Disability, Berkeley, Kalifornien. Kursen äger rum 18 - 22 maj.

Lillians förslag till kursens uppläggning finns på nästa sidan. Vi börjar varje dag kl 10:00, tar 90 min lunchrast och avslutar kl 17:30. Vi kommer att engagera folk som tolkar mening för mening till och från båda språk. Kursen är avgiftsfri för deltagarna. Vi hoppas kunna hålla kursen på våra framtida provisoriska lokaler på gamla Norrbackainstitutet. Där finns det ett stort sammanträdesrum och gott om toaletter.

Jag skrev i förra numret av *STILETTEN* en artikel om peer counselling. Men det finns en del missförstånd kvar. En kommentar jag fick var att Lillian kommer från en annan kultur och kan inte lära oss så mycket, att vi har kommit långt även här i Sverige.

Jag vill här kort förklara vad vi kan lära oss från Lillian. Peer counselling innebär inte att någon talar om för oss hur vi har det och vad som är bra eller dålig. Peer counselling går ut på att vi lär oss att bättre tillvarata våra egna resurser när vi möter varandra och samarbetar. Fördomar mot människor med funktionshinder är universala. De finns såväl i USA, som här i Sverige - de finns tyvärr även inom oss själva. Enligt denna hjärntvättning är vi inkompetenta, hjälplösa och beroende av andras välmående insatser. En sådan attityd försvårar våra möjligheter att ta ansvar och initiativ för vår personliga assistans.

I motsats till USA och en rad andra länder har Sverige inte haft personliga assistanssystem där vi själva är huvudman och förvaltar och gestaltar vår assistans efter våra behov. Före STIL-projektet var vi beroende av mer eller mindre institutionella lösningar där vi själva hade inte så mycket

att säga till och där andra ansågs bättre istånd att bestämma hur vi ska leva våra liv. Det är därför vi inte kan räkna med så mycket kunskap här i Sverige hur man frigör sig från institutionellt tänkande. T o m våra egna föreningar engagerar sig för institutionella lösningar (t ex boendeservice) och har en benägenhet att behandla sina medlemmar som klienter.

Independent Living-rörelsen däremot har erfarenhet sedan 60-talet i att lära ut hur den enskilde kan ta mer ansvar för sig själv, bygga upp sin självrespekt och skaka av folk som försöker omyndigförklara oss. Independent Living-rörelsen kom inte till i Sverige. Det är därför vi har så många institutioner kvar i form av långvård, boendeservice, kvällspatrull, ledsagarservice, färdtjänst m.m. Det är därför vi kan lära oss av våra kamrater i USA. Det gäller alltså att inte gå på det allmänt accepterade påståendet att Sverige har kommit längst i alla avseenden. Det är inte sant. Var och en av oss som har varit utomlands vet att det finns t ex bättre anpassade allmänna färdmedel i USA, Holland och Danmark; avfasade kantstenar i USA, Västtyskland; bättre stöd med tekniska hjälpmedelstöd i Norge m.m. Syftet med påståendet att vi har det bäst är att vi ska vara tysta, glada och tacksamma.

Peer counselling kommer att hjälpa oss med att ha bättre självrespekt och att kräva våra självklara rättigheter som människor, medborgare och skattebetalare. Men vi kommer även att lära oss att ställa krav på oss själva. Att ta ansvar och initiativ är jobbigt. Då är det bekvämare att låta

kuratorer, hemvårdsassistenter och anhöriga ta hand om oss. Det är bekvämare att låta andra arbeta och ta initiativet för STIL. Det är betydligt lättare att inbilla sig att man inte kan, att spela den hjälplöse och att ursäktas sig med sitt dåliga självförtroende. Under peer counselling-träningen kommer vi att konfronteras med dessa ursäkt. Det kan vara jobbigt.

Peer counselling-träningen kan hjälpa oss att få ut mer från vår personliga assistans, att bli bättre arbetsledare för våra assistenter och effektivare medarbetare i STIL. Alla projektdeltagare och framför allt de som vill arbeta för STIL kan ha stor nytta av träningen.

Adolf

Peer Counselling Overview

(Översikt över peer counselling)

18 maj

Introduction and Orientation
History of Peer Counselling
Psychology of Disability

(Introduktion och orientering)
(Peer Counsellings historia)
(Funktionsnedsättningens psykologi)

19 maj

Communication and Listening Skills
Support Groups: The Structure and Purpose
Group Facilitation

(att lära sig tala med varandra och lyssna)
(Stödgrupper: struktur och syfte)
(att använda sig av gruppprocesser)

20 maj

Dependence/Independence
Family Dynamics
Taking Responsibility

(beroende/oberoende)
(gruppdynamiken inom familjen)
(att ta ansvar)

21 maj

Introduction to and Overview of Personal Assistance Issues
(Introduktion och översikt över assistans-frågor)
Assistant Management - training the new employer using the Peer Counselling Approach
(att organisera sin assistans - hur man träna en ny arbetsgivare med hjälp av Peer Counselling)
Training the Assistants
(att träna sina assistenter)

22 maj

Personal Assistance - What to do when things go wrong
(Personlig assistans - vad göra när något går snett)
Role Playing
(rollspel)

Svarstalong för peer counselling

Svar till Bengt Elmén, STIL c/o Styrelsen för vårdartjänst, Box 7745, 103 95 Stockholm

- ☐ Jag intresserar mig för peer counselling-utbildningen. V g sätt mig på intresselistan.
- ☐ Jag har synpunkter och förslag och vill vara med i en grupp som planerar utbildningen. V g kontakta mig.

Namn

Adress

Telefon

INSÄNDARE

Kära faster!

Eftersom postgången har varit så nyckfull mellan våra länder de senaste åren, är din undran över hur vi har det förståelig. Här har vi också funderat på hur du klarat dig i det nuvarande revolutionära tillståndet i ditt kära Eldorado. Nog för att ni bekämpar varandra med gatstenarna, men har de blivit så sällsynta nuförtiden att de behöver gömmas i madrassen? Här flödar kosingen i strömmar mellan optionssvängarna och pensionärerna fick just påökt med i snitt minus 65 kr i månaden.

För min del far en förändringens vind genom livet. Rena korsdraget så att säga! Knappt har man satt sig till ro för att "odla sin trädgård", och så rasar verkligheten på en med full kraft. Det är nämligen så, att jag gått med i STIL, och då gäller det att inte somna stående.

Som du vet så har jag varit härligt ompysslad, bortskämd och omtöcknad en lång tid nu, och helt plötsligt kräver man, att jag skall ta personligt ansvar! Vill jag det då? Vore det inte skönare och mer bekvämt att låta andra bestämma om jag överhuvudtaget behöver komma ut eller t.ex. laga mat? Förresten mat, det sägs ju vara halva livet. Maten skall, när den är som bäst, både smeka gommen som öka vår lekamens välbefinnande, inte sant? Och just detta har det samhälleliga löst på ett ypperligt sätt. Tänk dig, de har någon slags matdepå med garanterat anticeptisk och luktfri föda från ett industriellt storkök, som distribueras veckovis och skall ätas direkt ur förpackningen. Några oönskade tankeassociationer på kärleksmåltider uppstår säkert inte. Hur skall man förresten få till det med t.ex. sanktionerad kalops med alkoholfritt? Behöver jag då kärlek? En tyckte nog att jag behövde och skulle bestämt undervisa hur jag bäst kunde förföra min man. Hon bäddade också alltid så piffigt åt honom. Tro mig, den lede för i mig och ut för hon. Där grodde nog allt det första upprorsfröet till sig. Systemets missriktade välvilja, ja ren dumhet ibland, blev till slut sin egen fiende. En dag hände det! Jag upptäckte att världen var ond! Vid en frysdisk i det stora varuhuset hörde min käre gosse hur två samaritiska damer diskuterade mig och den ena sade: "Vem tar hand om kärringen K. idag då?" Fyr och flamma lopp han hem, och det jag kände var vemod, vrede och kamplust! Räckte det inte med alla de gräsligaste olyckor jag överlevt, min forna skönhet visnad och så få höra något sådant!

Och nu är jag alltså projektdeltagare i STIL och de fordrar action. Här skall ansvariga bearbetas, det skall sammanträdas, informeras, skrivas, diskuteras, kursas, annonseras, intervjuas, rekryteras, anställas, gråtas vid någons axel, peer counsealas, personlig assisteras osv., och jag har mycket kvar att lära. De mer erfarna stilarnas duktighet, att forma sina oberoende liv själva, har hos mig skapat en lätt förvirring av otillräcklighet. Dock ingen återvändo, för tøjningarna är kapade. Det sägs förresten, att i orkanens öga är det lugnt.

I den närmaste framtiden skall jag först och främst återge den det vederbör hans fritid tillbaka. Han skall få fiska i fred tills det nappar och slippa ringa hem och fråga om jag är nödig just när chansen att fånga gammalgäddan är som störst. Därefter skall alla glömda drömmar letas fram ur gömmorna en efter en.

Alltid din tillgivna

KUNIGUNDA

P.S. Kära faster! Har du någon liten gatsten till övers, så skicka den till mig. En sådan förfärlig lust hemsöker mig, att få återse emirens palats vid Bosporen, men kommunens bidrag räcker ej för dylika utsvävningar. D.S.

Fotnot: Gatorna i E-o lär vara gjorda av guld.

STIL i riksdagen

STIL-projektet fick en del uppmärksamhet i riksdagen under februari. Folkpartiet nämnde vårt projekt i en partimotion, folkpartiledaren Bengt Westerberg berättade utförligt om STIL i sitt inlägg i riksdagens allmänpolitiska debatt. Här återger **STILETTEN** utdrag ur dessa dokument. Läs även våra kommentarer.

Partimotion från folkpartiet NR 13/1987

.....

"Tillgänglighet, hemtjänst m m

Ett intressant försök att skapa alternativ till hemtjänsten och öka valfriheten för människor med funktionshinder startades inom ramen för det s k STIL-projektet i januari 1987. Tanken är att den person som är i behov av personlig assistans själv skall anställa och arbetsleda sina assistenter.

STIL (Stockholmsföreningen för Independent Living) har efter tre års förberedande arbete lyckats få igång en försöksverksamhet med 19 deltagare från 6 kommuner i Stockholms län.

De resurser som idag används till hemtjänst, ledsagarservice, arbetsbiträde, o s v läggs i

Ang de handikappades situation väckes av Bengt Westerberg (fp)

en pott och disponeras av den funktionshindrade själv.

Systemet med personliga assistenter är från liberala utgångspunkter mycket tilltalande. Den enskilde får möjlighet att själv forma sin vardag. Självständighet och rörelsefrihet ökar. Beroende av myndigheter och stela rutiner blir mindre.

STIL-projektet ligger helt i linje med Folkpartiets ambition att förbättra livsbetingelserna för dem som lever i "Det glömda Sverige". Projektet bör uppmuntras och följas med intresse. När erfarenheterna och kunskapen om systemet blivit större bör en utvidgning av systemet övervägas. På sikt vore en möjlighet till ersättning för personlig assistent för alla som har behov av och önskemål om det värd att prova.

....."

Ur Snabbprotokoll från riksdagsdebatterna 1986/87:64
Onsdagen de 4 februari Kl. 09.00
Anf. 2 Bengt Westerberg (fp):

"Herr talman! För en tid sedan träffade jag styrelsen för STIL, Stockholmsföreningen för Independent Living. Den beskriver sig som en medborgarrättsrörelse för handikappade.

- Vi är trötta på att andra, icke-handikappade, bestämmer över våra liv. Vi vill ha samma frihet, och samma ansvar, som andra, sade Adolf Ratzka, en av

initiativtagarna till STIL.

Det är drygt två år sedan STIL startade sin verksamhet. Den första uppgift som de gav sig i kast med var att utforma ett alternativ till hemtjänst och annan service som erbjuds dem som har funktionshinder av olika slag. I stället för att kommunala myndigheter i skilda sammanhang skall ställa upp med biträden, vårdare eller

hjälpare vill STIL ha en ordning, där de som så önskar, själva skall få anställa sina egna assistenter.

Tanken är egentligen ganska självklar. Den som behöver service skall själv få ställa krav och utforma den.

Nyligen har STIL nått ett etappmål. Ett projekt dras i gång i sex kommuner här i Stockholms län, vilket innebär att 19 handikappade människor får möjlighet att själva anställa sina personliga assistenter, att kliva in i arbetsgivarrollen.

Det här är ett viktigt försök. Det visar en väg att utveckla välfärden. Vi har all anledning att noga följa försöket. Så småningom borde alla handikappade som har behov av personlig service få samma möjlighet som Adolf Ratzka och hans vänner att anställa sina egna assistenter, att bli herrar över sina egna liv.

Det är befriande att träffa Adolf, Eva, Bengt, Lars-Åke och de andra i STIL-gruppen. Osentimentalt, självklart och auktoritativt har de tagit itu med sina svårigheter. Och kampen för integritet, människovärde och självbestämmande har också gjort dem starkare, gladare och mer utåtriktade.

Detta är, herr talman, ett fint exempel på att när människor, ensamma eller tillsammans, tar itu med problem, tar initiativ och skapar nytt, så växer de. Samtidigt inspirerar de andra till växt.

Så var det också i Klövsjö, ett litet samhälle i Bergs kommun i södra Jämtland. Byn höll på att avfolkas. Sägverket kunde inte längre ge åretrunssysselsättning. Det såg hopplöst ut. De flesta var uppgivna, men inte Lars Backskog.....

Herr talman, av exemplen Adolf Ratzka och Lars Backskog kan man dra åtminstone tre viktiga slutsatser.

Personlig kommentar

Eftersom Bengt Westerberg framhävde mig personligen i sitt debattinlägg om STIL, vill jag komma med några kommentarer angående min roll i STIL. Bengt Westerberg kallar STIL mitt livsverk och ger därmed min person en viktigare roll än som berättigat. Visserligen betraktar jag

För det första att politik är viktigt. Utan stöd från stat och kommun skulle Adolf Ratzka och Lars Backskog aldrig ha fått chansen att förverkliga sina livsprojekt. Utan ett generöst kommunalt stöd till handikappade skulle den frihet som nu hägrar för Adolf Ratzka och hans vänner vara mycket avlägsen....

För det andra att det stöd vi ger skall öppna möjligheter - inte styra i detalj. Den frihet och det ansvar som Adolf Ratzka och de övriga STIL-medlemmarna nu fått har de fått kämpa sig till. Det är ännu bara en försöksverksamhet som bryter mot all tidigare tradition på området. Tusentals andra handikappade runt om i Sverige har inte samma möjlighet.....

Den tredje slutsatsen är att det är individen som skapar nytt. V kan genom politiska beslut påverka förutsättningarna för mänskligt skapande, men den skapande insatsen i sig står enskilda människor som Adolf Ratzka och Lars Backskog för.

Herr talman! Om vi vill få ett bättre samhälle, om vi vill utveckla välstånd och välfärd, om vi vill höja människors livskvalitet, handlar det ytterst om att ge individer en chans att växa, om att ge utrymme för den skapande människan.....

Detta är, enligt vår mening, vad politik till stor del handlar om: att skapa förutsättningar för individer att växa, för människor att ta initiativ och skapa efter eget huvud. Det kräver att vi har en generös inställning till experiment och förnyelse, att vi visar uppskattning av goda resultat, att vi belönar det som är bra för samhället, för oss alla.

För oss liberaler är det viktigt att politiska beslut just ger möjligheter och inte föreskriver hur de möjligheterna skall användas. Ett generöst stöd till handikappade är självklart, men det borde vara lika självklart att de själva fick bestämma hur de vill utnyttja det."

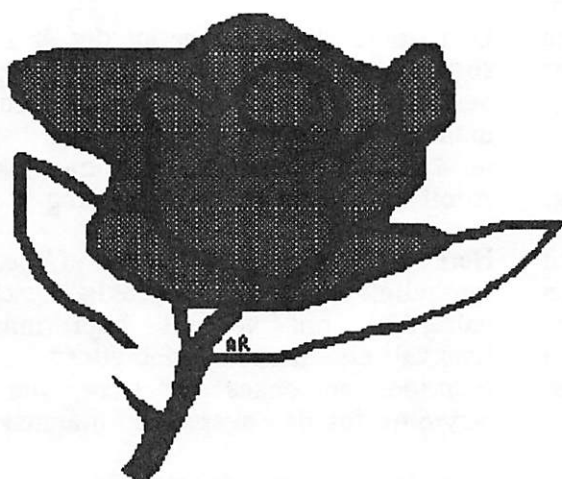
mig som importören av Independent Living-rörelsen till Sverige. Genom mina studieår i Kalifornien kom jag i kontakt med och påverkades av den begynnande rörelsen. Det var därför näraliggande för mig att ta initiativet till och planera Independent Living-st seminariet december 1983 med avsikt att

starta något liknande här i Sverige. Efter seminariet sammankallade jag en grupp deltagare som inspirerades av seminariet och ville förbättra sin situation genom att ta kontrollen över sin personlig assistans. Gruppen blev några månader senare STIL. Men även om jag var motorn under STILs tillkomst så är STIL-projektet helt otänkbart utan sina medlemmar. Projektet skulle ju aldrig ha kommit till utan de människor som sammanslutit sig för att gemensamt

kämpa för sin frigörelse från inskränkningar och förtryck.

Ensam är vi starka, men tillsammans har vi makt. Makten kommer från våra gemensamma erfarenheter, insikter och viljan att själva förändra vår situation. Ingen annan kan göra det åt oss. Därför behöver STIL alla sina medlemmar, därför är STIL alla medlemmars livsverk.

Adolf

månadens ros

Månadens ros går till folkpartiledaren Bengt Westerberg därför att han har förstått och framfört vårt budskap utan förvanskning.

Bengt Westerberg berättade i riksdagens allmänpolitiska debatt om *STIL*-projektet som värdefullt socialpolitiskt initiativ. Han stöder våra krav på samma möjligheter till självbestämmande som andra medborgare har.

Vi hoppas att alla partiledare kan följa hans exempel.

Hjärtligt tack för Ditt stöd.

Ideologierna är inte döda

HOPPSAN. I går blev det stundtals riktigt livat i riksdagen. För första gången tilläts ledamöterna att applådera talarna.

Socialdemokraterna var först med att klappa händerna åt statsminister Ingvar Carlsson efter dennes frejdiga anförande. Sedan fick även Bengt Westerberg och Olof Johansson applåder av de sina.

Den allmänpolitiska debatten blev bitvis en ideologisk uppgörelse. Debatten visade att ideologierna inte är döda, inte heller motsättningarna i svensk politik. Även om dagens uppsättning partiledare kan tyckas grå och en smula trist.

Moderaterna har inte ändrat sin politik efter valnederlaget 1985. Kravet på omfattande nedskärningar av den sociala välfärden, det så kallade systemskiftet, kvarstår. Fast man vill inte gärna prata om det.

Bengt Westerberg fortsätter berätta om hur privata initiativ enligt honom motarbetas. Denna gång hette hans exempel Adolf Ratzka och Lars Backskog och gällde handikappservice respektive turism.

Både Adolf och Lars får emellertid kommunalt respektive statligt stöd för sina projekt. Det socialdemokratiska "tyranniet" är tydligen inte så kvävande som folkpartiledaren gör gällande.

Westerbergs taktik är försåtlig. Vem vill inte att människor ska få växa, att initiativ och skaparkraft ska främjas? Risken är emellertid att en omfattande privatisering skulle få precis motsatt effekt.

DEN SOCIALDEMOKRATISKA reformpolitiken har i årtionden haft som syfte att erbjuda alla människor möjlighet att förverkliga sina drömmar och inte hindras av ekonomiska och

sociala orättvisor. Därför har skolan demokratiserats och välfärden gjorts generell, så att den omfattar alla.

De samhällen som har stora inslag av privat sjukvård och privata skolor och som saknar en utbyggd offentlig välfärd uppvisar inte bara stora klasskillnader. De hindrar också miljoner och åter miljoner människor från att förverkliga sig själva, både när det gäller utbildning och yrkesliv.

Därför är det viktigt att försvara en stark och omfattande offentlig sektor för att människor ska växa och leva ett gott liv. Det är detta Ingvar Carlsson kallar medborgarrätt, och den ska inte heta pengar.

Regeringen kan gärna göra upp med folkpartiet i enstaka frågor. Men något varaktigare samarbete ska man akta sig för.

Jodå, Carlsson fick applåder.

Är självbestämmande privatisering? Svar till Aftonbladet

Bengt Westerberg (fp) nämnde STIL i riksdagens allmännpolitiska debatt som ett angeläget initiativ där människor med funktionshinder är arbetsgivare och anställer sina assistenter själva. Aftonbladet 87-02-05 kommenterar i ledarartikeln "Ideologierna är inte döda" att "Westerbergs taktik är försätlig. Vem vill inte att människor ska få växa, att initiativ och skaparkraft ska främjas? Risken är emellertid att en omfattande privatisering skulle få precis motsatt effekt."

Vi är förtryckta

Det finns människor med behov av personlig assistans som inte får äta eller duscha efter kl 20. Personalen har bestämt det så. Andra ligger ibland hela dagen i sängen och kissar på sig. De känner sig förtryckta av vissa anställda och föredrar att inte ringa för hjälp om de vet att dessa personer arbetar. De bor med boendeservice eller "eget boende".

Dagens tjänster bär institutionella drag: Vi kan inte bestämma vem som ska ge assistansen, måste ta vem som helst. Det är som att bo på tunnelbanaperrongen. Servicens villkor bestäms centralt och kan därför inte ta hänsyn till våra behov som unika individer. Som följd måste vi anpassa våra behov och liv till den kommunala apparaten. Möjligheterna till förbättring utan av-institutionalisering är ytterst begränsade. Socialtjänstlagen talar om "brukarinflytande". Men det räcker inte med honnörsord när förutsättningar till inflytande saknas. Vi är maktlösa. Vår hem har blivit institutioner.

Självbestämmande

STIL-projektet ger oss för första gången de konkreta förutsättningarna till självbestämmande. Var och en av oss rekryterar, utbildar och schemalägger sina egna assistenter. Den enskilde deltagaren förfogar över en budget som motsvarar den summa som hans kommunala hemtjänst skulle ha kostat. Vi måste redovisa varje öre. Eventuellt överskott betalas tillbaka.

Förebilden för STIL:s initiativ är Danmark. Danmark är känd för sin småskaliga och mänskliga socialpolitik, Sverige för stordrift och institutioner. STIL-projektet är en komplement till de nuvarande kommunala tjänsterna och bör spridas så att även vi här i Sverige har samma möjligheter till att styra våra liv som våra kamrater i Danmark och en rad andra länder.

Privatisering?

Det finns de som vill använda oss som partipolitiskt slagträ och som kallar vårt initiativ för privatisering. Som medborgare och skattebetalare anser vi det som självklart

att samhället ska stå för kostnaderna. Men vad gäller förvaltningen så är vi själva de bästa experterna på våra behov. De som tror att kommunala tjänstemän vet bättre vad vi behöver omyndigförklarar oss.

När jag går på toaletten så är det en privat handling och inte ett kommunalt ärende. Denna ytterst privata handling ska inte vara föremål för den kommunala beslutsprocessen, MBL förhandlingar eller parlamentarisk demokrati. När andra medborgare uttrycker sina behov kräver ju inte heller något politiskt parti att kommunala tjänstemän ska inblandas. Vi har rätt till samma integritet och självbestämmande i vårt dagliga liv som andra medborgare.

Självrespekt kräver självbestämmande

Vi är friska, myndiga medborgare. Våra liv är precis lika mycket värda som andras. Varför ska vi då acceptera att just våra liv ska regleras av tjänstemän in i den minsta intima detaljen? Vi som har ett funktionshinder är utsatta för människor som lägger sig in i våra angelägenheter med endast sin ideologi som kvalifikation. STIL ifrågasätter människor som utan egen erfarenhet av personlig assistans uttalar sig om hur vi ska lösa denna fråga. Det gäller politiker, kommunala tjänstemän, skribenter eller funktionärer inom handikapprörelsen.

Ideologi eller välfärd?

Många, bl a Bengt Westerberg har stött oss. Det främsta stödet fick vi från Bengt Lindqvist vars departement gav oss projektmedlen. Många stöder de förtrycktas kamp för befrielse och självbestämmande i andra länder. Att engagera sig här hemma är svårare, eftersom de egna fördomarna kan lätt grumla den ideologiska klarsynen som geografiskt avstånd ger. Människor med funktionshinder har förnekats sina mänskliga och medborgarligen rättigheter i alla samhällen. De som hindrar vår kamp för självbestämmande kallar vi för reaktionära oavsett vilken ideologi de bekänner sig till.

Adolf

Det följande brevet gick till alla riksdagspartier

1987-02-10

Angående STIL-projektet

Vid riksdagens allmänpolitiska debatten 1987-02-04 nämnde folkpartiledaren Bengt Westerberg STIL-projektet som ett angeläget socialpolitiskt initiativ. Människor med omfattande funktionshinder kommer inom projektets ram för första gången att ha tillgång till den personliga assistans som ger dem förutsättningarna till att själva kunna styra sina liv.

STIL-projektet har fått stöd främst från biträdande socialministern Bengt Lindqvist. Vi fick häromveckan 890 000 kr från socialdepartementet för att sätta igång med projektet.

Vi tycker att den lösning på vårt assistansbehov som STIL-projektet innebär ger oss en så stor förbättring av vår livskvalitet att **alla** politiska partier och socialpolitiskt intresserade bör stödja oss i vårt projekt. Vi vill gärna sprida projektet som ett komplement till de nuvarande kommunala tjänsterna över hela landet.

Vi bifogar vår broschyr och en artikel som beskriver STIL-projektet. Vi vill dessutom gärna informera Dig och Dina partikamrater om vårt projekt.

Med bästa hälsningar
för STIL

Adolf Ratzka
informationsansvarig

STIL - Kalender för mars 87

STIL-medlemmar och alla som intresserar sig för att bli det är välkomna att delta i de följande mötena.

Informationsmöten

Tid: onsdagar den 4, 11, 18, 25 mars kl 15:00 -16:00

Plats: STIL kontor, Styrelsen för vårdartjänst, Regeringsgatan 67, 7 tr

Ordinarie månadsmöte

Tid: Söndag den 8 mars kl 18:30 -21:00

Plats: Klubrum på servicehuset Vintertullen, Katarina Bangatan 80

Diskussionskväll

Tema: Demokratiska arbetsformer i STIL

Tid: Onsdag den 18 mars kl 18:00 - 21:15

Plats: hemma hos Helena Ericksson, Norra Stationsg. 113 7 tr, portkod 5458
infart bäst från Norrbackagatan och sedan genom gården

Arsmöte för STIL och STIL-kooperativet

Tid: Lördag den 21 mars kl 13:00 - 15:00

Plats: Församlingssal i servicehuset Vintertullen, Katarina Bangatan 80

Den informella delen börjar kl 15 där vi kommer att äta tillsammans

Anmälningar tas emot av Bengt 23 36 50 vx

ETT ÅR

NU ÄR DET PRECIS ETT ÅR SEDAN JAG BÖRJADE ARBETA PÅ STIL. MIN FÖRSTA UPPGIFT VAR ATT TILLSKRIVA SAMTLIGA BERÖRDA KOMMUNER OCH ANHÅLLA OM DERAS MEDVERKAN I STIL-PROJEKTET. BREVET GAV RESULTAT. IDAG DELTAR SEX KOMMUNER I PROJEKTET.

DET HAR VARIT ETT STIMULERANDE ÅR - Fyllt av förändring. STIL HAR UTVECKLATS I ANDRAS ÖGON FRÅN EN SPEKTKULÄR GRUPP TILL EN ERKÄND RÖRELSE SOM BÅDE FÅR STÖD AV MINISTRAR OCH AV PARTILEDARE. VAD SOM MÖJLIGEN SAKNAS ÄR ETT ERKÄNNANDE FRÅN DEN TRADITIONELLA HANDIKAPPRÖRELSEN.

SAMTIDIGT HAR DET HÄNT MYCKET INOM STIL. ÄNTLIGEN HAR VI KOMMIT IGÅNG MED VÅRT PROJEKT, SOM DOCK TYDLIGEN BÅDE VÄCKER ÅNGEST OCH LYCKA. INTE KUNDE VI VÄL TRO ATT DET FANNS SÅ MYCKET RÄDSLÅ FÖR ATT LÄRA SIG FLYGA. MEN SÅ ÄR DET - VARJE FÄNGELSECELL UTGÖR ÄVEN EN TRYGGHET OCH ETT SKYDD MOT OMVÄRLDEN.

MEN NU ÄR DET HELA IGÅNG OCH DET FINNS INGEN ÅTERVÄNDO. VÄNJ DIG VID LJUSET OCH FÖRSÖK INTE ATT BLUNDA. TA ISTÄLLET ITU MED ALLT SOM MÅSTE GÖRAS. HUGG I! DET KOMMER TA TID OCH DET KOMMER TA KRAFT, MEN ÄR DU INTE BEREDD ATT OFFRA NÅGOT SÅ NÅR DU INTE HELLER DITT MÅL, TY DU MÅSTE SÅ INNAN DU KAN SKÖRDA.

JAG HAR ALLTSÅ SÅTT UNDER ETT ÅR NU OCH FÖRVÄNTAR MIG NU ATT FLER SKA BÖRJA SÅ, BÅDE FÖR SIN EGEN SKULL OCH FÖR ANDRAS. DET ÄR NÄMLIGEN BARA SÅ VI KAN KOMMA VIDARE OCH VIDARE VILL VI KOMMA. DET KVARSTÅR MASSOR AV ARBETSUPPGIFTER - ARBETSUPPGIFTER SOM MAN I OCH FÖR SIG KAN LÅTA VARA MEN SOM INGEN ANNAN ÅTAR SIG.

VI HAR VISAT ATT MAN KAN OM MAN VILL OCH SKULLE ALLA TA LÄRSKAP AV DENNA ERFARENHET SÅ SKULLA VI BLI EN MYCKET STARK ORGANISATION. VI SKULLE UTVECKLAS I EN ANNAN RIKTNING ÄN ÖVRIGA FÖRENINGSLIVET DÄR ELITER STYR. VI SKULLE KUNNA BLI EN VERKLIG MAKTFAKTOR SOM ANDRA TVINGADES LYSSNA TILL.

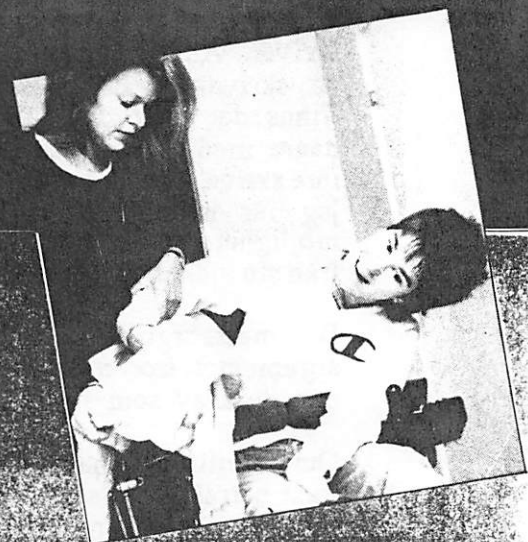
BENGT

SHIT

DHRs BÖN 17
"TÄNK OM ÄNGLAR FANNS
SOM GAV OSS VÅR DAGLIGA
ASSISTANS..."

SAMSPEL

*en förutsättning för att vara
och ha personlig assistent*

DHR* Svensk Handikapptidskrift 1/87

Vem läser, vem skriver **STILETTE**?

STIL är en självhjälsorganisation, dvs vi välkomnar människor som medlemmar som vill förbättra sin egen situation genom att lära av varandra och utbyta information, erfarenheter, kunskaper och insikter.

Så är målsättningen men hur ser verkligheten ut? Debatten om bristande demokrati inom **STIL** gick till stor del ut på att vi har bristfälliga informationskanaler, t ex att man inte får veta vad som pågår, att man blir "tillplattad" därför att man har frågat något dumt på ett medlemsmöte.

Dessa brister är allvarliga. Samtidigt visade det sig att några av dem, som klagade mest om bristande information, inte läser **STILETTE**. Det hade lett till att folk inte anmälde sitt intresse för t ex ett arbete inom **STIL** och annat viktigt. Personligen har jag svårt att ta klagomål om bristande information på allvar som kommer från medlemmar som inte ens läser **STILETTE**. Tar dessa människor sig själv på allvar? Här är de med i ett projekt som ger dem chansen att förbättra en av de viktigaste aspekterna av sitt liv och så bryr de sig inte ens om att läsa viktiga informationer om projektet. Som ursäkt framförs att man får så mycket papper nu för tiden. Man orkar inte läsa genom allt. Det låter som om våra medlemmar vore mycket upptagna verkställande direktörer som verkligen hade svårt att hinna med att läsa **STILETTE** ca 20 sidor varje månad. Jag tycker att vi måste skärpa oss och börja ställa krav på oss själva. Vi måste sluta betrakta oss själva som små barn som slipper ta ansvar. Inom **STIL** är vi alla i samma situation och vi borde inte acceptera ursäkt som går ut på att vi är sjuka, passiva, hjälplösa småidioter. De som inte kan läsa av någon anledning kan begära **STILETTE** på kassett.

Sedan finns det klagomål att **STILETTE** är för ensidig, att det skrivs för mycket om makt och kontrol med massa knivar (=stiletter). Alla medlemmar är välkomna att framföra sina åsikter. Den nuvarande redaktionen uppmanar alla som engagerar sig för en bättre tidskrift att gå med i redaktionskommittén som vi vill starta. Vi ska träffas under sista veckan i varje månad för att diskutera innehållet av den nya **STILETTE**. Hör av er till Bengt 23 36 50 vx.

Dessutom vill vi uppmuntra alla genom att erbjuda följande betalning för artiklar. För en kvartsidig artikel får man 100 kr, för en halvsidig artikel 200 kr. osv. Vi vill helst få maskinskrivna manuskript.

Om **STILETTE** är för ensidig, så är det inte de två eldsjälarnas fel som nu i stort skriver hela tidskriften utan de medlemmarnas fel som har avvikande åsikter men som inte skriver. Alla är välkomna att skriva, alla har vi något viktigt att dela med oss. Men för att skriva i **STILETTE** tycks medlemmarna ha ännu mindre tid än att läsa. Sedan finns det gott om andra skäl som anförs som ursäkt för att inte skriva. T ex tycker några med fullt allvar att "jag har ingen skrivmaskin" är ett godtagbart argument för att inte skriva. Att man kan köpa skrivmaskiner har de förmodligen aldrig hört talas om. Eller jag får höra "Du som skriver med en dator". Som om min dator försvårade deras möjligheter att skriva. Dessutom kan man nu söka samma dator som teknisk hjälpmedel från sin hjälpmedelcentral.

Det mest originella skäl som jag får höra är att man har dåligt självförtroende. Med det argumentet tror många att de kan klara sig hela livet igenom, undan ansvar, deltagande och de krav som folk brukar ha på sig.

Om vi vill bli behandlade med respekt och som fullvärdiga samhällsmedlemmar, måste vi först betrakta oss själva som fullvärdiga människor med alla privilegier och förpliktelser det innebär. Självförtroende får man inte automatiskt. Man bygger upp det genom att försöka och anstränga sig. Det är obekvämt.

Adolf

VISSTE DU DETTA?

KYRKORNA HAR FONDER MAN KAN SÖKA MEDEL UR. SJÄLV HAR JAG FLERA ÅR I RAD ANSÖKT OCH FÅTT PENGAR TILL RESOR, REHABILITERING M M.

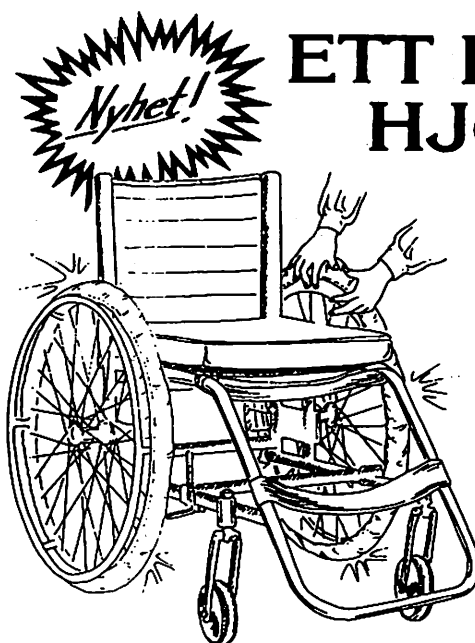
NÄR VI NU SKA HA EN KURS I PEER COUNSELLING OCH BEHÖVER PENGAR TILL DETTA, RINGDE JAG FÖRSAMLINGSSYSTEMEN I MARIA FÖRSAMLING (DET BRUKAR VARA FÖRSAMLINGSSYSTEMEN SOM HAR HAND OM ANSÖKNINGAR TILL FONDER.) OCH TALADE MIG VARM FÖR VÅR KURS I PEER COUNSELLING. HON BLEV VÄLDIGT INTRESSERAD OCH VILLE HA MER KÖTT PÅ BENEN, SÅ JAG LOVADE SKICKA HENNE EN BROSYR OM STIL OCH ARTIKELN OM KURSEN I SENASTE NUMRET AV STILETTEN. HON LOVADE TA DEL AV DET HELA OCH TA UPP DET PÅ NÄSTA SAMMANTRÄDET I APRIL. ANGÅENDE FÖRDELNINGEN AV FONDMEDELN.

DET VERKADE INTE OMÖJLIGT ATT FÅ LOSS NÅGRA TUSENLAPPAR FÖR ATT HJÄLPA OSS FINANSIERA KURSEN, MEN VI BEHÖVER JU 28.000 SÅ RING TILL FÖRSAMLINGSSYSTEMEN I DIN FÖRSAMLING OCH HÖR OM DET FINNS NÅGON FOND DU KAN SÖKA MEDEL UR. TELEFONNUMMER FINNS I TEL.KATALOGEN.

STIL GOING STRONG

SIV RODRICK

ANNONS

ETT PERFEKT HJULSKYDD...

*... skyddar golvet från
rullstolshjulens smuts
vid blöta och slaskiga
dagar.*

Rulla Rent kostar bara 130 kr per par inklusive moms och frakt. Vid större antal begär offert. Den vita, plastade frottén tvättar du lätt i 60°C.

Rulla Rent skaffar du enklast genom att kontakta:

RULLA RENT

Susanne Lindberg
Pilvingegatan 56
122 53 ENSKEDE
08-64 91 68

Kooperationen är verkligen något för sjukvården att luta sig mot när privatiseringsvindarna blåser som hårdast, anser Ulf Andersson.

operation alternativ

boendeservice, ledsagarservice och liknande.

STIL-kooperativets 18 medlemmar ska nu själva anställa och i vissa fall vara arbetsgivare för de personer som är deras personliga assistenter.

– Hemvårdsbiträde, exempelvis, för tanken till sjukhus och institutioner där man omhändertas utan att själv kunna bestämma vad som ska göras, säger Bengt Elmén, en av kooperativets medlemmar.

– Men att vi är beroende av praktisk hjälp betyder inte att vi är oförmögna att fatta egna beslut. Vi betraktar oss inte som sjuka och vill varken bli omyndigförklarade, överbeskyddade eller särbehandlade som heliga kor, fortsätter Bengt Elmén.

"Samverkanssektorn"

Vi ska återvända till Bengt Elmén och hans kamrater i STIL lite senare, men först be Ulf Andersson berätta mer om kooperationen som ett "nytt" alternativ inom den offentliga sektorn.

– Nytt och nytt; kooperationen har funnits sedan mitten av 1800-talet i sin nuvarande form och tror man att kooperativ är en ny företeelse har man ett mycket kortsiktigt och historielöst per-

spektiv på det svenska samhället, säger Ulf Andersson.

– Hur många har glömt att försäkringskassorna startade som en form av kooperativ och att det var först på 70-talet som de blev myndigheter?

– Sedan ska vi inte glömma kooperativa andelstvättar, elverk och daghem. Kooperativa HSB var faktiskt först med daghem. Nu börjar föräldradrivna kooperativa daghem dyka upp allt mer. Idag finns över 150 stycken runt om i landet.

– Det finns dom som sätter likhetstecken mellan kooperativa daghem och privata, men på det örat vill inte Ulf Andersson höra.

– Istället för privat kontra offentlig sektor vill jag tala om "samverkanssektorn" och den privata.

– Med samverkanssektorn menar jag då förutom kooperationen även folkrörelser, fackliga organisationer och den offentliga sektorn.

– Det är med andra ord människor som sluter sig samman för att gemensamt täcka ett behov. Ingen kan enskilt få del av överskottet och medlemmarna bestämmer själva.

– Om vi tar pengarna först och jämför kooperationen med det privata företaget skulle jag vilja sammanfatta så här:

– Kooperationens filosofi passar mycket bättre som alternativ inom den offentliga sektorn än vad privatiseringen gör.

Att i slutet av 1980-talet komma och påstå att kooperationen skulle vara överlägsen det privata alternativet kan verka lite passé. Men inte för Ulf Andersson, forskare och entusiast på Kooperativa Institutet.

– Oavsett vad man tycker om kooperationen som idé är det en betydande ekonomisk faktor i samhället i dag, säger Ulf Andersson.

INGEMAR BJÖRKLUND/text
DENNY LORENTZEN/foto

Kooperativa Institutet har bara tolv anställda men stora organisationer som KF, Folksam, OK och Fonus i ryggen.

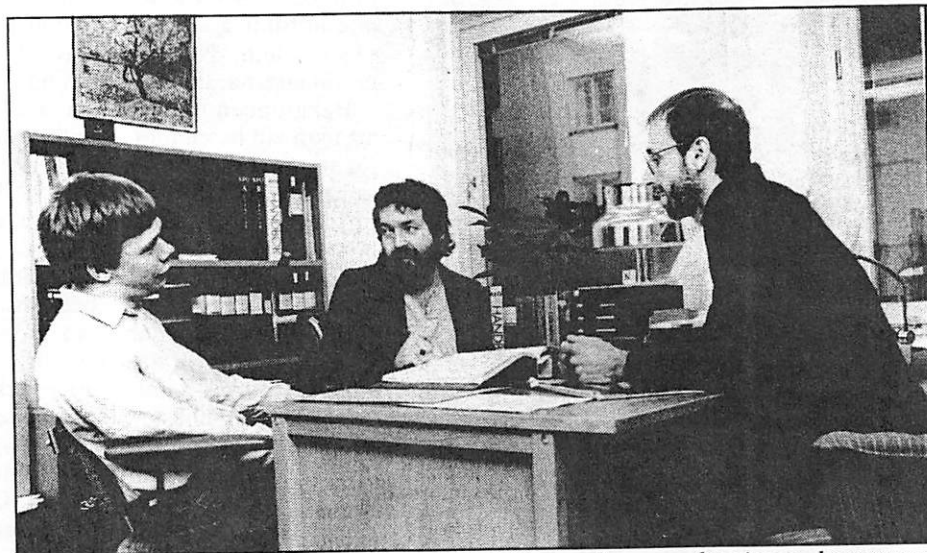
Men Ulf Andersson talar inte så mycket om dom som om "den nya kooperationen", mest känd genom kooperativa daghem.

Förutom forskning är Ulfs arbete att hjälpa till med råd och dåd när nya kooperativ ska starta. Som exempelvis STIL-projektet i Stockholms län.

Här har handikapporganisationen med samma namn vid årsskiftet dragit igång ett kooperativ som ska förvalta de kommunala medel som deras assistans kostar kommunen i form av hemtjänst,

en bättre som / än privatisering

– Med STIL-kooperativet vill vi kunna skraddarsy våra egna lösningar, konstaterar Bengt Elmén (till vänster) och Lars-Åke Karlsson. Till höger sitter Lars-Åkes assistent Daniel Wise.

– Medan Kooperationen är en idé som söker kapital så är det privata bolaget kapital som söker en idé.

– I det privata företaget försvinner överskottet ner i ägarnas fickor. Det är ju avsikten med konstruktionen. Att maximera vinsten och därmed betala lön till så få som möjligt.

– Därmed inte sagt att allt som har med pengar att göra är skumt och allt annat ideellt och tjusigt, säger Ulf Andersson.

– Det är inte heller så att jag tror att precis allt som den offentliga sektorn idag har hand om skulle skötas bättre i kooperativets form. Jag skulle till och med i något enstaka fall våga påstå att det blev bättre i privat regi.

– Problemet, både för den offentliga sektorn och Kooperationen, är att man överlämnat till *motståndarna* att definiera verkligheten och de problem man har att brottas med.

– Det största hotet mot den offentliga sektorn är kanske inte privatiseringsivrarna, utan de som påstår att allt ska se likadant ut i framtiden som det ser ut idag.

– Men vilka är det som är bäst skickade att definiera de behov som den offentliga sektorn ska täcka?

– Brukarna givetvis; i kooperativets form!

– Alla är lika mycket värda och har ett ansvar för verksamheten.

– Vi är som medborgare besvikna på avstånden inom den offentliga sektorn men söker också efter den rättssäkerhet som finns där.

– Att man kan se sådana väsentliga resultatförbättringar när man privatiserar säger ofta inte mycket mer än att det ligger en stor sanning i den teori som hävdar att det är själva uppmärksamheten kring förändringen som gör att resultatet blir bättre, och inte innehållet i förändringen.

– Och när det går dåligt för Konsum påstår man att det är idén bakom det är fel på, säger Ulf Andersson och tänker bl a på en artikelserie i en stockholmstidning i höstas.

– Men ingen har någonsin påstått att det är fel på den bakomliggande idén när det går dåligt för Åhléns. Vilket det faktiskt har gjort i större utsträckning än för KF.

Idag är "den nya Kooperationen" inte bara det samma som daghem.

Vård-kooperativ

STIL-projektet vi nämnde i inledningen är ett exempel inom den primärkommunala sektorn som även snuddar vid gränsen till landstingssektorn.

Inom landstingsverksamheten har kooperativ som alternativ dykt upp bl a

Vad är en kooperativ förening?

En förening är kooperativ om den är till för att främja sina egna medlemmars ekonomiska och sociala behov samt fungerar efter de kooperativa grundsatserna:

1. Medlemskapet är frivilligt och öppet för alla människor som kan dra nytta av föreningens tjänster och är villiga att ta på sig medlemskapets ansvar. Ingen social, politisk, rasbaserad eller religiös diskriminering.
2. Verksamheten ska förvaltas av personer som valts eller utsetts på av medlemmarna godkänt sätt och som är ansvariga inför medlemmarna. (En medlem – en röst)
3. Insatskapitalets storlek fastställs av medlemmarna. Räntan om den överhuvudtaget ska utgå, är begränsad.
4. Överskottet ska fördelas på sådant sätt att ingen medlem gynnas på övrigas bekostnad.
5. Åtgärder ska vidtas för att medlemmar, förtroendevalda, anställda och allmänheten får upplysning om Kooperationens grundsatser, metoder etc.
6. Alla kooperativa organisationer ska för att tjäna sina medlemmars och samhällets intressen på bästa sätt, aktivt samverka med andra kooperativa organisationer; lokalt, nationellt och internationellt.

när det varit dags att lägga ned de stora institutionerna inom psykiatri och omsorg.

Både i Södermanlands läns landsting och Jämtlands läns landsting pågår nu försök med olika former av vårdkooperativ.

I Jämtland har startats ett arbetskooperativ där begåvningshandikappade och anställda tillsammans – på lika villkor – driver ett deltidjordbruk med bissysslor.

Stöd av Trygghetsfonden

I Södermanland ska ett arbetskooperativ för psykiskt handikappade ge arbete inom lättare verkstadsproduktion. Man ska i förlängningen utveckla egna produkter för produktion och försäljning även om man startar med legotillverkning.

I Södermanland har tanken på kooperativ blivit aktuell bland annat för att man vill knyta an till den tradition som fanns på mentalsjukhus som Sundby.

Egna, självförsörjande, samhällen

som idag hänger i luften inom landstings-
ens vanliga organisation.

Trygghetsfonden för kommuner och
landsting stödjer de kooperativa försö-
ken.

Ulf Andersson tror på kooperativ som
en fungerande form inom friskvård och
primärvård. Även föreningsdrivna verk-
samheter och folkrörelserna har en roll
att fylla.

– Brukarna organiserar, och man får
inget "läckage" av kapital, och som på
de kooperativa daghemmen kan man
komplettera det egna arbetet med an-
ställda proffs.

Efter individens behov

STIL står för Stockholms läns Indepen-
dent Living förening. En något märklig
konstruktion av ord. Den vill man dock
behålla för att visa på sina band med den
internationella organisation som säger
sig vara de handikappades medborgar-
rättsrörelse vilken kämpar mot den disk-
riminering som människor med funk-
tionshinder utsätts för.

Sedan vill man markera avståndet till
det "eget boende" som finns idag och
som STIL-arna inte anser vara lösningen
på alla deras behov och krav.

Under i första hand fyra år ska koope-
rativets medlemmar själva anställa sina
personliga assistenter.

Målet är en personlig service utfor-
mad efter varje individs behov och inte
heller uppsplittrad i alla de former som
den offentliga sektorn erbjuder idag:

Hemtjänst, hemsjukvård, boendeser-
vice, elevassistent, arbetsbiträde, vård-
tjänst, färdtjänst, läggpatruller, led-
sagarservice och så vidare och så vidare.

– I STIL kan vi skaffa oss kunskaper
och styrka för att kunna hävda oss i sam-
hället. Det gör vi genom utbildnings- och
stödverksamhet. Genom hjälp till själv-
hjälp, säger Bengt Elmén.

Organisationstanken kommer ur-
sprungligen från USA.

– Där har man inga andra alternativ,
konstaterar Bengt Elmén. Faktum är att
kooperationen finns väl representerad

*Vänd på privatiseringsdebatten.
Plocka fram det som blivit sämre när det
privatiserats och som det privata övergivit
därför att de inte klarat av att driva det,
uppmärksammar Ulf Andersson.*

både i USA och Japan, och i Kina inte att
förlömma.

Kommer mer och mer

Bengt Elmén, STIL:s ordförande Lars-
Åke Karlsson och de andra har hittat si-
na personliga assistenter på många olika
vägar och oftast helt på egen hand.

– Jag blev Lars-Åkes assistent efter att
ha sett hans annons på Filminstitutets
anslagstavla. Självt läser jag filmveten-
skap och Lars-Åke är medlem i film-
klubben, berättar Daniel Wise.

18 medlemmar i sex olika Stockholms-
kommuner låter inte mycket för ett koo-
perativ. Men hela den vanliga STIL-fö-

Motion i Älvsborg:

– Öppna vård-konsum

– Öppna vård-konsum.

Det föreslår två landstingsledamö-
ter (s) i Älvsborgs läns landsting i en
motion.

– Landstinget måste vidga sina vyer
lite grand och till skillnad från privata
lösningar går ett kooperativs vinster
inte ut till några privata plånböcker,
säger Johnny Nilsson, en av de två
motionärerna, till Borås tidning.

Bakgrunden till motionen är alltså
att man vill ha en motvikt till en allt-
för starkt blåsande privatiseringsvind
samtidigt som man anser att den
offentliga vårdapparaten kanske inte
bör växa så mycket mer.

I praktiken ser motionärerna fram-
för sig att de boende i ett bostadsom-
råde sluter sig samman i ett koope-
rativ och tar på sig ansvaret för t ex
sjukgymnastverksamhet. Eller också
är det sjukgymnasterna själva som
bildar ett kooperativ.

– Fördelarna för landstinget skulle
vara stora, anser motionärerna. De-
centralisering, konkurrensmöjlighe-
ter, minskade kostnader, bättre ut-
nyttjade lokaler med mera.

ningen har sammanlagt 90 medlem-
mar i Stockholm och liknande koope-
rativ har också diskuterats i Lund, Karl-
stad och Göteborg, berättar Lars-Åke
Karlsson.

– Det är nu det börjar. Nu har vi kom-
mit in i andra andningen, sammanfattar
Lars-Åke Karlsson.

Om STIL som kooperativ nått sin and-
ra andning har Kooperationen som alter-
nativ i den offentliga sektorn en längre
bit kvar, men Ulf Andersson är optimist.

– Ja, herre gud! Kapitalismen tog ett
halvt årtusende på sig att utvecklas till
dagens form, så nog har vi framtiden för
oss! ■

Protokoll fört vid STILkooperativets medlemsmöte 870208

1. Gunnar Lindh  rapporterade från kontakt med Första Sparbanken. Ett projektkonto ska öppnas.
2. Bengt rapporterade från KFO-möte. Man diskuterade om övertids-ersättning för timanställda. Bengt informerade om möjligheter/inskränkningar i att ge anställda förmåner. Man pratade bl a om pedagogiska måltider.
3. L K informerade om juridiska aspekter på avtalet. STIL är arbetsgivare i alla lägen, detta hindrar dock inte att alla har sina egna konton. STIL har informationsplikt gentemot facket och STIL måste informeras om objektanst llda av varje projektdeltagare. Uppsägningar o dyl ska också rapporteras till STIL. Man gick igenom vissa frågor om provanställning.
4. Bengt sa att projektdeltagarna har varit dåliga på att skicka in skattsedlar vilket försenar löneutbetalningarna. Bengt berättade vidare om arbetet med rekrytering av l neassistent. 3 hade sökt och B hade träffat en av dessa som ännu inte hörts av efter deras sammanträffande.
5. Projektmedlen  r nu beviljade. 890 000 av begärda 1,4 miljoner. Pengarna betalas ut till styrelsen tillsvidare.

Roger M ller från socialförvaltningen har gett förslag på andra lokaler, STIL måste dock ligga lågt i letandet efter lokal tillsvidare,

Norrbackainstitutet skulle kunna användas utan kostnad. Lokalerna där måste i s fall fräschas upp.

6. De som är intresserade kan vara med och diskutera STIL:projektets utv. på arbetslivscentrum. L K, Bengt, Siv, Lilian och A-M var intresserade.
- Punkterna om nya befattningsbeskrivningar och tillsättning av t janster bordlades.

7. Mötet beslutade att inbjuda Lilian Pastina och att STIL åtar sig en kostnadsgaranti på 28 000.
8. LÅK informerade om inbjudan till möte om personlig assistent 16/2. Bengt har varit med och utarbetat seminariet. Bengt och Annika ska medverka. Bengt tyckte att fler borde delta. Deltagaravgift 150 kr/ pers.
9. Elev på Nordendahlskolan har inbjudit STIL att informera på skolan. Gunnar och ev någon mer ska åka dit 17/2.
- 10 LÅK informerade om brukarinflytandekonferens 10/3.

- 11 Man diskuterade alternativa lokaler och datum för kurs i schemaläggning, hur man anställer assistenter osv. Lilian ska kolla med Folkets Hus/Najaden i Handen. Lokalen är preliminärbokad 28/2-11/3. Kostnad 100 kr/pers och dag. Lilian kollar också om möjlighet till ev nolltaxa.

Bengt Westerbergs anförande om STIL i den allmänpolitiska debatten 870204 lästes upp.

- 12 Jan Palmblad kommer att ingå som deltagare i projektet. De som kan tänka sig att ha J P boende hos sig tillfälligt bör höra av sig till Helena snarast.
- 13 Rapport om ADB. IBM, Ericsson och Apple har kontaktats. ADBgrupp finns inom föreningen. Utrustningen ska kunna användas av många olika personer. Gunnar lägger ned extra tid för att hitta det bästa. Adolf berättade om sin kontakt med Apple.

Adolf läste upp brev som ska skickas till alla partier, om att de bör stödja STILprojektet. Broschyr om STIL ska också skickas med.

Ett brev med liknande innehåll är också förberett till samtliga massmedia. Mötet beslutade att man skulle skicka dessa brev.

- 14 Svar har inkommit från olika myndigheter och organisationer. Man beslutade att LÅK och AR ska vara representanter i referensgruppen.

15. Man diskuterade om ett register ska finnas över assistenter för akuta behov om ordinarie assistent blir sjuk. Olika alternativ diskuterades. Förslag kom upp om att anlita en fixarfirma vid akuta situationer, Bengt ska kolla upp den möjligheten.
16. Adolf berättade om brev som skickats till bl a Solstickan om bidrag.
17. Bengt informerade om övriga KFO-kurser. Bengt och LÅK är anmälda på kurs i arbetsrätt för ideella organisationer. Man beslutade att betala Bengt och LÅK för att gå 1a och 2a. Man beslutade också att minst 2 personer ska gå Arbetsrätt special.

Önskemål om att information ej nitas ihop med Stiletten och att anteckningar görs vid varje möte om vilka som har deltagit.

Mötet avslutades.

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

...the ... of the ...
...the ... of the ...

